

Nr 17.

Av herr Olsson i Stockholm m. fl., angående vissa ändringar i lagen om arbetstidens begränsning.

Numera torde ingen kunna bestrida, att arbetslösheten blivit av permanent karaktär. Trots den omsvängning som ägt rum i konjunkturerna, finns ännu en betydande arbetslöshet kvar. Produktionen nu är betydligt större än vad fallet var då det icke existerade någon allmän arbetslöshet. Anledningen till detta faktum är inte svår att förstå. Inom både industri och jordbruk har en betydande rationalisering ägt rum. På de stora åkrarna där man fordom såg tio hästar och tio man i sysselsättning ser man nu en traktor och en man. På fabriker och verkstäder är arbetet specialiserat ut i sina yttersta finesser. Därtill kommer den tekniska och maskinella utrustning, som företagen i våra dagar har till sitt förfogande. Genom noggrann kontroll och tidtagning är arbetsprocessen per bit betydligt förkortad. Arbetstakten har utökats nästan till det omänskliga, vilket medfört en betydande ökning av olycksfallens antal och en kraftig ökning av nervsjukdomarna. Redan i förtid blir arbetarna utslitna och kan inte följa med i den hetsiga takten på arbetsplatserna. Vid 50 års ålder är arbetarna numera i de högrationaliserade företagen färdiga med sitt dagsverke och kastas utan barmhärtighet ut i arbetslöshetens elände. Det finns inga möjligheter för en arbetare i 50—60 års åldrarna att få arbete i sitt gamla yrke. De är dömda.

Vad detta betyder för samhället förstår säkerligen var och en. Ökade utgifter för fattigvårdssamhällena och staten är en direkt följd av rationaliseringen och den därmed följande permanenta arbetslösheten. Det går aldrig att komma fram till s. k. normala förhållanden, så länge detta tillstånd tillåtes vara rådande.

När den industriella utvecklingen började ta fast form uppstod frågan om en sänkning av arbetstiden. Från början restes ett hårt motstånd mot lagen om åtta timmars arbetsdag, men slutligen segrade principen och lagen blev en verklighet för vissa kategorier av arbetarna. Ännu i dag är närmare två tredjedelar av landets arbetare och löntagare undantagna från lagens bestämmelser. För närvarande ligger ju frågan om arbetstidsreglering för jordbruksarbetare under utredning, och syftet med denna är väl att genomföra en förkortning av arbetstiden för denna kategori. Men trots detta återstår en mängd arbetare, som ännu icke erhållit den förkortning av arbetstiden, andra arbetare erhållit. På detta område återstår således viktiga reformer som måste genomföras.

Emellertid har den industriella och tekniska rationaliseringen medfört sådana ändrade förhållanden, att en ytterligare arbetstidsförkortning nu är

synnerligen motiverad och aktuell. Stora internationella organisationer har gång efter annan gjort uttalanden i denna riktning och uppmanat anslutna arbetarorganisationer i skilda länder att oupphörligt föra fram frågan. Här i landet har ett flertal fackförbund gjort bestämda uttalanden om en förkortning av arbetstiden till 40-timmars arbetsvecka och i några fall krävt 36-timmarsvecka. Den socialistiska riksdagsgruppen har också vid flera riksdagar framfört motioner med yrkanden om arbetstidsförkortning. Vederbörande utskott har ganska välvilligt behandlat motionerna, men hänvisat till pågående utredningar och att regeringen med största uppmärksamhet följer utvecklingen samt råder bot på arbetslösheten. Denna motivering för avslag på arbetstidsmotioner kan dock icke upprepas år från år, då tillståndet i verkligheten blir allt värre. Det synes därför motionärerna, att tiden nu måste vara inne för riksdagen att gå från ord till handling. Samhället självt har inte längre råd att offra tusentals arbetare varje år på rationaliseringens altare. Riksdagen bör därför i år göra ett bestämt uttalande för en snar lösning av frågan om arbetstidens förkortning. Därför hemställes,

att riksdagen i skrivelse anhåller, att regeringen måtte utarbeta och till 1937 års riksdag inkomma med förslag *dels* till sådana ändringar av lagen om arbetstidens begränsning, att arbetstiden för arbetare inom industrin i allmänhet förkortas till 40 timmar i veckan och för arbetare i särskilt tungt och hälsofarligt arbete samt för arbetare under 18 år till högst 36 timmar i veckan, med iakttagande av att lönekomensation bör lämnas, *dels* till sådana ändringar, att lagens tillämpningsområde utvidgas att omfatta de arbetargrupper som nu icke är inbegripna under lagens tillämpning, *dels* ock till sådan skärpning av bestämmelserna angående övertidsarbete, att dylikt endast medgives då särskilt tvingande omständigheter föreligga, exempelvis då genom natur- eller olyckshändelse eller genom annan omständighet, som ej kunnat förutses, fara föreligger för liv, hälsa eller egendom.

Stockholm den 13 januari 1936.

Arvid Olsson.

Karl Kilbom.

Nils Flyg.

Albin Ström.

Torsten Henrikson.

Aug. Spångberg.

Verner Karlsson.

Viktor Herou.